

Άγιοι και λαϊκή λατρεία

Η λαϊκή λατρεία των Αγίων στη Θράκη και στην Αίνο

Επιμέλεια: Στέλλα Κλαδαρά

Των Αγίων οι χάρες

Έκαμναν γιατρικά κα γητειές στους άρρωστους, κύτταγαν και τις χάρες.

Είχε ο κόσμος πίστη στο Θεό, πήγαινε στ'αγιάσματα και σ'εκκλησίες κ'εύρισκε τη σωτηρία τ'.

Έπαιρναν από την εκκλησία το εικόνισμα της Παναγιάς ή άλλου αγίου και τόβαζαν κατ' από το μαξιλάρι τ' άρρωστου, για πανωθιώ απ'το στρώμά τ'.

Πήγαιναν στην εκκλησία ένα φακιόλι, πουκάμισο τ' άρρωστου, τ' άφηναν στην αγία Τράπεζα και λειτουργιούνταν, άναφταν κερι στην Παναγία κ' έδιναν ένα γρόσι τον παπά που θα μνημόνευε τον άρρωστο. Ο άρρωστος φορούσε τα λειτουργημένα ρούχα και γίνονταν καλά.

Τα νιπήδια, που νίβουνταν ο παπάς αφού έπιασε τα' άγια Μυστήρια, τάπερνανε κι' ένιβαν τον άρρωστο. Νίβουνταν κι' όποιος είχε κεφαλόπονο, για ματόπονο και πέρναγε.

Φώναζαν τον παπά στο σπίτι κ' έκαμνε ευχέλαιο.

Άλλοτε διάβαζε για τη βασκανία.

Τους ξορκισμούς διάβαζε το βράδυ και τότε μέχρι το πρωί δεν άνοιγαν την πόρτα του σπιτιού.

Έταζε ο άρρωστος να πάγη ξυπόλυτος στη χάρη και πήγαινε.

Έταζε να γίν' καλά και να πλυν' τα καντήλια της εκκλησίας και να πάγη λάδι.

Όταν ένας ήτανε πολύ καιρό άρρωστος φώναζαν τον παπά και τον μεταλάμβανε αφού πρώτα έκαμνε ευχέλαιο. Πολλές φορές ο άρρωστος γύριζε στο καλό.

Το Τετραβάγγελο διάβαζε ο παπάς στον άρρωστο που κοίτουνταν πολύ καιρό και που δε γίνονταν καλά και βασανίζονταν. Αν ήτανε για να γιάνη γιάνισκε κι' αν ήτανε για να πεθάνη πέθνισκε γλήγορα και γλύτωνε.

Τον άρρωστο κοίμιζαν στην εκκλησία προς το ιερό κ' η χάρη τ' αγίου τον σωτήρευε. Και τους τρελλούς κοίμιζαν στην εκκλησία.

Την ώρα που διάβαζε ο παπάς το Ευαγγέλιο πήγαινε ο άρρωστος και στέκουνταν κατ' από το Ευαγγέλιο κι' ο παπάς καθώς ήτανε λειτουργός ξεφόραε πάνω τ'.

Έπερναν ένα χεράκι ασημένιο, πόδι ή μάτι ή εικόνισμα από την εκκλησία, το φορούσε ο άρρωστος 40 μέρες και γίνονταν καλά.

Ύστερα το πήγαινε πίσω στην εκκλησία μαζί με λάδι για την καντήλα κι' άναφτε κερι στην Παναγία.

Όποιος πάλι ήθελε έκαμνε στο χρυσικό ή αγόραζε ένα ασημένιο χέρι, μάτι, καρδιά, ότι τον πονούσε ή και ολάκαιρο ανθρωπάκι, το φορούσε 40 μέρες κ' ύστερα το χάριζε στην εκκλησία.

Ο παπάς με την αγία Λόγχη σταύρωνε το κεφάλι αυτού που τον πόναγε και γιάνισκε, σταύρωνε και το κριθάρι του ματιού και περνούσε.

Την Μεγάλη Παρασκευή περνούσε ο άρρωστος κάτω από τον Επιτάφιο. Και τα λουλούδια από του Χριστού τον τάφο (Επιτάφιο), που έμνισκαν κει όλη την νύχτα, τάπερναν το πρωί και τα κράτηγαν, καθώς κράτηγαν και τα λουλούδια του Σταυρού και κάπνιζαν τον άρρωστο.

Όταν περνούσαν το Άγια άφιναν το παιδί κατά γης, ο παπάς περνούσε `πο πάνω τ`, η μητέρα του παιδιού παρακαλούσε το Θεό κ' έλεγε : Θεέ μ` γιάνε με και το γιάνισκε.

Η λαϊκή λατρεία των Αγίων στη Θράκη και στην Αίνο

Η λαϊκή μας λατρεία μαρτυρεί τον σεβασμό στα διδάγματα του Χριστιανισμού καθώς και την προσήλωση των προγόνων μας και της φυλής μας στα πατροπαράδοτα έθιμα και δοξασίες, που οι ρίζες τους φθάνουν ως τον πανάρχαιο Ελληνισμό που κι εκείνος αναζητούσε τον αληθινό Θεό.

Ο άνθρωπος έχει την ανάγκη από θεϊκή προστασία και παρηγοριά. Πρέπει να αισθάνεται πως δεν είναι μόνος αλλά πρέπει να νιώθει πάντα πως κάποιος ενδιαφέρεται γι αυτόν και τον στηρίζει στο δύσκολο αγώνα της επιβίωσής του. Ο σημερινός Έλληνας, εκτός από την Παναγία που του συμπαρίσταται σε όλες τις δύσκολες στιγμές της ζωής του, επικαλείται σε κάθε περίπτωση και κάποιον άγιο. Οι γιορτές των Αγίων συμπύπτουν με λατρευτικά έθιμα του αγροτικού χαρακτήρα του βίου των ανθρώπων.

Όλ` οι άγιοι μας ήτανε βοηθοί, μόνε μεις τώρα που δεν τους ακολουθούμε και δεν κάμε τα χρέη μας και δεν τους γιορτάζμε, χαλάσαμε τη θρησκεία κι` ο Θεός μας έδωσε την οργή τ`.

Παρακαλούσανε τον άγιο να κάνη καλά τον άρρωστο και τον πήγαιναν κεριά, λαμπάδες, προσφορές, λάδι, σκέπη στην εικόνα τ`, πετσέτες κεντημένες. Έταζαν να γιάνη τον άρρωστο και στη γιορτή τ`, να κόψνε κουρμπάνι πρόβατο, για όρνιθα, τόψηναν έξω από την εκκλησία ή το αγίασμα και μοίραζαν σ` όλους απόνα κομμάτι.

Η Παναγία η Σηλυβρινή έκαμνε πολλά θαύματα και θεραπείε πολλούς. Έταξαν να γιάνε και να πάνε ξυπόλυτοι στη χάρη της. Στη μνήμη της την πήγαιναν μεγάλες λαμπάδες κι' άλλα χαρίσματα. Οι γονιοί πουλούσαν τα παιδιά τους σκλάβοι στην Παναγιά κι' όταν μεγάλωναν πριν παντρευθούνε πάγαιναν στην Παναγία ταξίματα και ξεσκλαβώνουνταν.

Στη **Μπαλουκλιώτισα Παναγία** στο Μπαλουκλή πήγαιναν πολλοί κ' εύρισκαν τη γειά τους.

Του **αγίου Αθανασίου** (18 Ιανουαρίου) ήταν αγροτική εορτή των κτηνοτρόφων. Συνήθιζαν στην εκκλησία να κάνουν θυσία ζώου που γινόταν για την υγεία και την προκοπή όλης της κοινότητας. Η κάθε οικογένεια όμως έσφαζε και ένα πετεινό για το καλό των μελών της. Στη Θράκη ο άγιος Αθανάσιος είναι ο προστάτης των τσομπάνηδων και στη γιορτή του κάνουν *κουρμπάνι* (θυσία ζώου). Ολοι την ημέρα αυτή το είχαν σε κακό να αρχίσουν δουλειά και οι γυναίκες ούτε ζυμώνουν ούτε πλένουν. Λένε *είναι της Άσπρης*.

Μια θρακική παράδοση που αναφέρεται στους βοσκούς λέει:

``Ο Χριστός μίαν ημέρα ενώ περπατούσε στην εξοχή συνάντησε έναν γελαδάρη που ξεκουραζόταν με τα ζώα του κάτω από ένα δένδρο. Τον πλησίασε και τον ρώτησε που βρισκόταν κάποιο χωριό που ήθελε να πάει. Ο άξεστος χωρικός του έδειξε με το πόδι του, χωρίς να του δώσει ιδιαίτερη σημασία. Ο Χριστός για να τον συνετίσει σκόρπισε τις αγελάδες του. Από τότε ο γελαδάρης τρέχει για να τις μαζέψει.

Συνεχίζοντας το δρόμο του ο Χριστός συνάντησε έναν κατσικάρη (γιδοβοσκό) αλλά και αυτός τον περιφρόνησε όπως ο γελαδάρης και ο Χριστός άφησε τα κατσίκια να σκορπίσουν. Από τότε ως σήμερα αυτοί οι δυό παιδεύονται με τα ζωντανά τους.

Τέλος συνάντησε έναν τσομπάνο που φύλαγε τα πρόβατά του παίζοντας φλογέρα. Μόλις πλησίασε ο Χριστός ο βοσκός τον καλοδέχτηκε, γιαυτό και ο Χριστός βλόγησε τα πρόβατα όπου και αν πάνε όλο κοντά να μαζεύονται. Έτσι γίνεται μέχρι σήμερα.``

Οι τρεις πρώτες μέρες του Φλεβάρη γιορτάζονται με ιδιαίτερη επισημότητα και ίναι αφιερωμένες αντίστοιχα στον **άγιο Τρύφωνα** (1 Φλεβάρη), την **Υπαπαντή** (2 Φλεβάρη) και τον **άγιο Συμεών** (3 Φλεβάρη). Ο λαός μας τις αποκαλεί **τα Συμόγιορτα**, παρετυμολογώντας από το όνομα του αγίου Συμεών-Συμιού αντί του σωστού που θα ήταν *Σημόγιορτα* από το *σημειώνω*, κάνω σημάδι. Αυτές τις τρεις μέρες οι έγκυες γυναίκες δεν πρέπει να εργάζονται γιατί αλλιώς, κατά κοινή πρόληψη, θα γεννήσουν παιδί

``σημειωμένο``. Τόσο η έγκυος όσο και ο άντρας της αν χρειαστεί να δουλέψουν πρέπει να το κάνουν κρυφά για να μη τους δει κανείς και το μελετήσει. Τότε το παιδί θα γεννηθεί σημειωμένο. Αν τύχει όμως και δουλέψουν και παρουσιαστεί κάποιος μπροστά τους τότε πιάνουν κάποιο μέρος του σώματος που να το σκεπάζει το ρούχο και λένε ``εδώ να βγεις`` ώστε το σημάδι του αγίου Συμεών να βγει εκεί και να καλύπτεται από το ρούχο. Επίσης πολλοί κτηνοτρόφοι της Θράκης όταν τα ζώα τους εγκυμονούν δεν δουλεύουν φανερά τη μέρα αυτή για να μη γεννηθούν ``σακάτικα τα ζά`` (αφήγηση αιμνήστου Αινίτισας Δ. Ζαχαρίου-Πολίτη).

Στη Θράκη λένε:

Ο Τρύφος τρίβ` τα κόκαλα

Η Παναγιά τα πλάθ`

Και ο Συμειός τα δείχν`.

Ο άγιος Τρύφωνας (1 Φλεβάρη) είναι προστάτης των κηπουρών και αμπελουργών. Γιαυτό σε πολλές εικόνες φαίνεται να κρατάει κλαδευτήρι. Στη μνήμη του κάνουν αρτοκλασία. Οι βορειοθράκες την ημέρα αυτή έκοβαν αμπελόβεργες και τις έριχναν στις τέσσερις μεριές του αμπελιού και μια βέργα μικρή την έβαζαν στο εικονοστάσι ``για το καλό``.

Η λαϊκή θρακική παράδοση αναφέρει για το πως ο Τρύφωνας πίστεψε στον Χριστό:

Κάποτε η αδερφή του Τρύφωνα συνάντησε τυχαία στον δρόμο την Παναγιά που είχε στην αγκαλιά της τον Χριστό, μωρό σαράντα ημερών. Αφού τη χαιρέτισε, η Παναγιά της είπε :

-Πρόσεχε ο αδερφός σου, που κλαδεύει το αμπέλι θα κόψει τη μύτη του. Πήγαινε γρήγορα κάψε δέρμα από το παπούτσι σου και τη στάχτη να τη βάλεις στην πληγή για να θεραπευτεί.

Τρέχει η αδερφή του Τρύφωνα στο αμπέλι τους και λέει στον αδερφό της που κλάδευε:

-Η Μαρία μου είπε πως θα κόψεις τη μύτη σου και τρόμαξα!

-Εγώ ξέρω καλά την τέχνη, δες πως κλαδεύω!

Και ξαφνικά κόβει τη μύτη του. Αμέσως η αδερφή του ετοίμασε το γιατροσόφι που της είπε η Παναγιά και η μύτη του θεραπεύτηκε. Τότε τα δύο αδέρφια έγιναν χριστιανοί. (αφήγηση αιμνήστου Αινίτη Ηλία Γιορδαμλή).

Η Υπαπαντή (2 Φλεβάρη) εορτάζεται σε ανάμνηση της συνάντησης του Συμεών με τον Ιησού. Η λαϊκή ονομασία είναι Αποπαντή.

Τον άγιο Χαράλαμπο (10 Φεβρουαρίου) τον τιμούν οι αγρότες για την προστασία των ζώων τους. Ο Άγιος προστατεύει επίσης τους ανθρώπους από την πανώλη. Στα παλιά τα χρόνια που

παρουσιάζονταν συχνά επιδημίες της φοβερής αυτής αρρώστιας, οι άνθρωποι προσέφεραν διάφορα αφιέρωματα στον Άγιο. Το πιο σπουδαίο και αποτελεσματικό αφιέρωμα ήταν το **μονομερίτικο πανί**. Το πανί αυτό γινόταν ως εξής: *μαζεύονταν οι γυναίκες και σε μια νύχτα έγνεφαν, ύφαιναν και έραβαν ένα πουκάμισο για τον άγιο Χαράλαμπο. Αυτό το πουκάμισο πίστευαν ότι είχε εξαιρετική δύναμη. Ήταν το αποτελεσματικότερο μέσο αποτροπής της αρρώστιας.*

Στο μοναστήρι της **Κορνοφωλιάς** Σουφλίου φυλάσσεται το πόδι του Αγίου. Αν πέσει αρρώστια στα ζώα της περιοχής, μεταφέρουν το λείψανο του Αγίου και κάνουν λιτανεία για να θεραπευτούν.

Παραμύθι της **Αίνου** δίνει την ακόλουθη συμβουλή σε μητέρα :
Να βρει γυναίκα να μην έχ` αχ! (να είναι δηλαδή ευτυχισμένη) και να ννή χαρίσ` αυτή η γ`ναίκα ένα π`καμισο και να το ράψ` ύστιρα αυτή, να το φορέσ` το μωρό τς σαράντα μέρις να ννή ζήσ`...

Ο άγιος **Βλάσιος** (11 Φεβρουαρίου) προστατεύει τα κατοικίδια ζώα από τα τσακάλια, τους λύκους και τα άλλα αγρίμια του λόγγου. Οι χωρικοί τον τιμούν και δεν δουλεύουν την ημέρα της μνήμης του. Έθιμο της ημέρας αυτής είναι να φάνε όλοι μαζί κομμένο σιτάρι, μαγειρεμένο με βούτυρο και μέλι και κρέας από το ζώο που έχουν θυσιάσει.

Ο **αϊ-Γιώργης** (23 Απριλίου ή Δευτέρα του Πάσχα) ο επωνομαζόμενος και **δρακοκτόνος** είναι από τους πιο δημοφιλείς αγίους με τις περισσότερες εκκλησίες και τα πιο πολλά αγιάσματα. Αληθινός ιππότης πάνω στο άσπρο άλογο με το κοντάρι του σκοτώνει το δράκοντα και λευτερώνει τη βασιλοπούλα, θύμα του δράκου, και μαζί γλυτώνει και το δέσιμο του νερού που το κακό θεριό δεν τ`άφηνε να τρέξει για να ξεδιψάσει ο τόπος και οι κάτοικοι! Απήχηση του μύθου αυτού βρίσκουμε παντού στις παραδόσεις του λαού μας. Οι διηγήσεις για τα κατορθώματα και τα θαύματά του διαδόθηκαν τον 5^ο και 6^ο αι. στον ελληνικό κόσμο, ο οποίος τις μεταλαμπάδευσε στους λαούς της ανατολικής και δυτικής Ευρώπης. Ένα λαϊκό τραγούδι αναφέρεται στην ιστορία αυτή:

**Τ` Αϊ-Γιωργιού τη βραδινή, τ` Αϊ-Γιωργιού το βράδυ
Ένα θεριό κατήντησε μέσα σ`ένα πηγάδι.
Ανθρώποι το ταΐζανε κάθε πρωί και βράδυ
Μια μέρα δεν του δώσανε φαΐ για να δειπνήσει
Σταλιά νερό δεν έδωσε τον κόσμο να δροσίσει.
Ας ρίξουμε τον μπολωτή να δούμ` σε ποιόν θα πέσει
Κι ο μπολωτής έπεσε σε μια βασιλοπούλα
Όπου την είχε η μάνα της μικρή αγαδοπούλα.**

**Σηκώνετ` όλος ο λαός και πάει στο βασιλέα
Για δίνεις το κορίτσι σου, για παίρνουμε και σένα
Πάρτε το κοριτσάκι μου κι αλλάξτε το σα νύφη
Και πάντε το εις το θεριό φαΐ για να δειπνήσει.
Πήραν το κοριτσάκι του τ`αλλάξανε σα νύφη
Το πήγανε εις το θεριό φαΐ για να δειπνήσει**

Το τραγούδι τελειώνει με το κατόρθωμα του αγίου που σκότωσε τον δράκο και γλύτωσε τη βασιλοπούλα. Όταν εκείνη ρώτησε τι επιθυμούσε ο άγιος για αμοιβή εκείνος ζήτησε:

**Να πεις του πατέρα σου να κάνει μίαν εκκλησιά
Και μες`στην εκκλησιά να κάν`προσκυνητάρι
Να ζουγραφίσ`τον αϊ-Γιώργη με το χρυσό κοντάρι ...**

Η γιορτή του αϊ-Γιώργη θεωρείται η αρχή της άνοιξης όταν ο τόπος λουλουδίζει και η χαρά βασιλεύει στους ανθρώπους. Την ημέρα αυτή όλοι πηγαίνουν στην εξοχή όπως γίνεται και την Πρωτομαγιά. Επίσης το θεωρούν καλό να βρέξει αυτή τη μέρα.

Όλες οι καλοκαιρινές γεωργικές και κτηνοτροφικές συμφωνίες γίνονταν με διωρία την εορτή του αγίου Γεωργίου. Στις στάνες τη μέρα αυτή μετρούσαν τα πρόβατα για να δουν πόσα τους είχαν μείνει από το χειμώνα. Ακόμα τη μέρα αυτή καλούσαν τους συγγενείς και φίλους για να τους φιλέψουν τον άι-γιωργίτη (=αρνί στη σούβλα), γιαούρτι, τυριά και γαλατόπιτες. Το μεσημέρι περνούσε και ο παπάς για να ευλογίσει το φαγητό. Για τον παπά φύλαγαν την πλάτη του αρνιού. Επίσης όλη την ημέρα οι βοσκοί μοίραζαν το γάλα χωρίς αμοιβή.

Στη Θράκη, όταν έκαναν κουρμπάνι για τον άγιο Γεώργιο δεν έσφαζαν ποτέ κασίκι γιατί σύμφωνα με τον θρύλο όταν οι Εβραίοι κυνηγούσαν τον Χριστό, τα πρόβατα τον έκρυψαν ενώ τα κασίκια μόλις τον είδαν σκόρπισαν. Έτσι οι Εβραίοι τον είδαν και τον έπιασαν και τον σταύρωσαν. Από τότε τα κασίκια θεωρούνται καταραμένα.

Στη Θράκη επίσης υπήρχε το έθιμο να ``πουλούν`` οι πιστοί στον άγιο τα παιδιά τους και να τα κάνουν ``σκλαβάκια``. Έτσι τα σκλάβωναν τα παιδιά στην Παναγία και στον Αϊ-Δημήτρη. Τα ξεσκλάβωναν όταν μεγάλωναν και ήθελαν να παντρευτούν. Το αντίτιμο του ξεσκλαβώματος ήταν προσφορά χρήματος ή λαδιού στην εκκλησία.

Ακόμα στη Θράκη του αγίου Γεωργίου ύστερα από το μεσημεριανό φαγητό πρόσεχαν να μην αποκοιμηθούν. Όπως έλεγαν πολούσαν τον ύπνο που είχαν αγοράσει το μεσημέρι της Κυριακής του Πάσχα. Επίσης τη μέρα αυτή πήγαιναν οι γυναίκες και ζυγίζονταν στους

φούρνους ή τους μύλους, για να δουν αν πάχυναν ή αδυνάτισαν από τη περασμένη χρονιά.

Ο αϊ-Γιώργης ήταν ακόμα και προστάτης των θαλασσινών. Τον γιόρταζαν στα παράλια της Προποντίδας και της Μαύρης θάλασσας - **ο άγιος Γεώργιος ο Αράπης της Ηράκλειας**. Εδώ καβάλα στο άλογό του, σα σύμβολο του Βοριά και της καταιγίδας, ήταν ο ίδιος ο Θρακιάς έτσι καθώς χυμούσε ανάερα και ψηλά, άγριος και μανιασμένος. Γι αυτό και οι ναυτικοί σ'εκείνα τα μέρη, για να ησυχάσει η θάλασσα, έριχναν από το καράβι τους λάδι, που έβγαινε εκεί κοντά στην Ηράκλεια μπροστά στο αγίασμά του που ήταν στην ακρογιαλιά. Η εικόνα του αγίου εκεί είναι ανάγλυφη σε μαύρη πέτρα. Σήμερα βρίσκεται στην εκκλησία του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά στη Θεσσαλονίκη. Υπάρχει ο θρύλος ότι οι Τούρκοι έκαψαν τον Γεώργιο επειδή δεν ήθελε να τουρκέψει. Ο Θεός όμως τον σήκωσε και τον πήγε μέσα στο βουνό, όπου αγίασε και στη συνέχεια έκανε θαύματα. Μετά του είπε να πάει όπου θέλει και εκείνος διάλεξε την Ηράκλεια.

Αλλά ο αϊ-Γιώργης είναι και προστάτης του αθλητισμού, σαν αθλοφόρος που ήταν ο ίδιος. Η γιορτή του δεν μπορούσε να μη τελειώνει με αγώνες, όπως η ιπποδρομία και η πάλη. Τα περίφημα **γκουρέσια** γινόταν τότε με όλη τη λαμπρότητα. Οι επίτροποι των εκκλησιών, όπως και τα εσνάφια, όριζαν βραβεία, συνήθως αρνιά ή τσεβρέδες. Έτσι γινόταν στην Αίνο, στις Καστανιές και σε πολλά χωριά της Θράκης. Στην Αίνο ο νικητής μετά πήγαινε στην εκκλησία, ασπάζόταν την εικόνα του αγίου και σαν έπαθλο του έδιναν ένα αρνί.

Ένας άλλος θρύλος που αναφέρεται στον Άγιο είναι αυτός **το σφουγγάτο του αϊ-Γιώργη**:

Κάποτε έξω από την εκκλησία του έπαιζαν παιδιά και ένα από αυτά είπε:

αϊ-Γιώργη μου, κάνε να κερδίσω και θα φέρω ένα σφουγγάτο. Πράγματι το παιδί κέρδισε και πήγε το σφουγγάτο (γλυκό) στην εικόνα του αγίου. Την άλλη μέρα τρεις ναυτικοί μπήκαν στην εκκλησία για να προσκυνήσουν και ο ένας έφαγε το σφουγγάτο! Ξεκίνησαν να φύγουν, αλλά η πόρτα δεν άνοιξε. Ο καντηναλάφτης τότε τους είπε: κάτι θα κάνετε και δεν ανοίγει η πόρτα!

Τότε εκείνος που έφαγε το σφουγγάτο κόλλησε ένα φλουρί στο μέτωπο του αγίου και η πόρτα άνοιξε! Βγαίνοντας ο ναυτικός ψιθύρισε : αϊ-Γιώργη μου, ακριβά πουλείς το σφουγγάτο!

Με το έμπα του Μάη ο αγροτικός κόσμος έμπαινε σε μια επικίνδυνη χρονική περίοδο αφού δεν ήταν λίγες οι απότομες αλλαγές του καιρού που έφερναν καταστροφές στα σπαρτά και τα

αμπέλια. Για τους γεωργούς το χαλάζι είναι θεομηνία και γι αυτό καταφεύγουν στους αγίους και τη μαγεία για να προστατευτούν. Από τα πανάρχαια χρόνια υπάρχει η δοξασία ότι με το χαλάζι ο Θεός εκδηλώνει την οργή του για κάποιο παράπτωμα των ανθρώπων. Τη δοξασία αυτή πίστευαν και οι Βυζαντινοί.

Της **αγίας Μαύρας** (3 Μαΐου) οι χωρικοί επηρεασμένοι από το όνομα της αγίας φυλάγονται και για να τη γαληνέψουν έπρεπε να την ευλαβηθούν!

Ο **Αϊ-Γιάννης ο Θεολόγος** (8 Μαΐου). Ο κόσμος τον έλεγε και **Χαλαζιά**, γιατί έστειλε κι αυτός χαλάζι και κατέστρεφε τα σπαρτά. Οι γεωργοί τηρούσαν την αργία κι όπου υπήρχε εκκλησία στη χάρη του πανηγύριζαν με τη γνωστή θυσία του ζώου.

Ο **Άγιος Χριστόφορος** (9 Μαΐου) προστατεύει τη βλάστηση από το χαλάζι. Γι αυτό και τον τιμούν εξαιρετικά στη Θράκη, Μακεδονία και Ήπειρο. Ο απλός κόσμος πιστεύει ότι κρατά το χαλάζι στα μανίκια του. Υπάρχει η λαϊκή παράδοση, ότι όταν ακόμα δεν είχε καθιερωθεί η αργία την ημέρα της μνήμης του ο άγιος Χριστόφορος ζήτησε να παραπονεθεί γιαυτό στον Θεό. Τότε ο φύλακας άγγελος της πύλης τον συμβούλεψε να χτυπήσει με χαλάζι όσους δεν τον τιμούν με αργία. Έτσι και έγινε. Από τότε όλοι οι αγρότες τον τιμούν. Από το συναξάρι του αγίου μαθαίνουμε γιατί ο άγιος Χριστόφορος καθιερώθηκε προστάτης της βλάστησης από το χαλάζι. Αναφέρεται ότι όταν τον οδηγούσαν στο μαρτύριο ο άγιος προσευχήθηκε στον Θεό :

Κύριε, δός χάριν τῷ σώματί μου, ἵνα πᾶς ὁ ἔχων βραχὺ τι λείψανόν μου φανερώσῃ δύναται δι' αὐτοῦ ἀπελαύνειν τοὺς δαίμονας. Ἀλλὰ καί ἐπειδὴ πολλοὶ ζητοῦσί με εἰς πόλιν ἔχειν ἢ χώραν ἢ αγρόν ἢ ἐν οἰωδήποτε τόπῳ μη ἐπέλθῃ αὐτοῖς ἐκεῖ, Δέσποτα, χάλαζα, μηδὲ θυμός, μηδὲ ἀφορία ἀμπέλου, ἀλλ' εἰ καί ποτέ ἠδικοῦντο, ἀπελθόντος μου ἐκεῖσε, φύλαξον τοὺς τόπους αὐτῶν, ὅπως οὗτοι ἀφθόνως λαμβάνουσι τὰς αἰτήσεις αὐτῶν... Καί ἦλθεν αὐτῷ φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· κατὰ τό αἴτημά σου ἔσται σοι, καί οὐ μὴ λυπήσω σε ἕως τοῦ αἰῶνος· καί ἐν τούτῳ θαυμασθήσει...

Στις 24 Ιουνίου εορτάζεται η γέννηση του **αγίου Ιωάννου του Προδρόμου**. Σε κάποια μέρη τον έλεγαν και **Κολυμπητή** γιατί τότε άρχιζαν τα μπάνια στη θάλασσα. Το βράδυ της παραμονής της γιορτής πηδούν φωτιές- **μπουμπούνες** τις λένε στη Θράκη. Αφού πηδούσαν τη φωτιά τρεις φορές κρατώντας μια πέτρα, έριχναν την

πέτρα πίσω τους για να φύγει ο *κακόχρονος*. Σε πολλά μέρη φύλαγαν τη στάχτη γιατί τη θεωρούσαν φάρμακο για το φόβο. Το άναμμα και το πήδημα της φωτιάς είναι κατάλοιπο της πανάρχαιας ηλιακής μαγείας κι ανακρατήθηκε στις γιορτές της φωτιάς σ'όλον τον κόσμο. Συνήθως οι γιορτές αυτές πέφτουν γύρω στα ηλιοστάσια και τις ισημερίες. Παρόμοιο έθιμο υπάρχει στη Γερμανία και την Ελβετία.

Τον άγιο Ιωάννη τον λένε και ***Ριζικάρη και Κλήδονα***. Πιστεύουμε πως ο άγιος φανερώνει το ριζικό και φέρνει τύχη. Η λέξη είναι ίδια με την αρχαία *κλήδονα* δηλ. η φωνή που τυχόν άκουγε ξαφνικά κάποιος και από εκείνο το διοσημείο φανταζόταν πως οι θεοί του έστελναν κάποιο μήνυμα-μάντεμα που προσπαθούσε να το εξηγήσει.

Έτσι ο σημερινός Κλήδονας είναι καθαρά κληρομαντεία. Την παραμονή της εορτής του μαζεύονταν οι κοπέλες και έβαζαν τον Κλήδονα. Με τη δύση του ηλίου έστελναν δύο κορίτσια (το ένα ήταν πρωτοπαίδι και το άλλο αποπαίδι δηλ. τελευταίο παιδί) που ζούσαν οι γονείς τους, να φέρουν το *αμίλητο νερό* (να μη μιλήσουν σε κανένα στο δρόμο) από τρεις βρύσες μέσα σε μπακιράκι. Εκεί έριχναν τα σημάδια : δαχτυλίδια, καρφίτσες, φουρκέτες κ.ά. Σκέπαζαν τον κλήδονα με κόκκινο πανί και τον άφηναν στον κήπο για να τον δουν τα άστρα. Όταν τον κλείδωναν τραγουδούσαν :

Κλειδώσαμε τον κλήδονα με τ'αί-Γιαννιού τη χάρη

Και ποιά `ναι καλορίζικη θα πάρει παλικάρι.

Την άλλη μέρα μαζεύονταν πάλι οι κοπέλες. Το κορίτσι που θα τραβούσε τα σημάδια είχε σκεπασμένο το πρόσωπο με κόκκινο μαντήλι. Ενώ έπιανε το πρώτο σημάδι, τραγουδούσε το δίστιχο:

Ανοίξατε τον κλήδονα και στρώστε τα βελούδα

Για να περάσει ο βασιλιάς και η βασιλοπούλα

Όποιας έβγαινε πρώτο το σημάδι ήταν η τυχερή. Συνέχιζαν τα τραβήγματα μέχρι να τελειώσουν όλα τα σημάδια. Κάθε φορά έλεγαν κι ένα στοιχάκι.

Η **αγία Μαρίνα** (17 Ιούλη) προστάτευε τα σπαρτά από τα σκαθάρια και τα άλλα ζούμπερα. Τη σέβονταν οι αγρότες μα και τη φοβόντουσαν. Μια παροιμία έλεγε `` *Αγία Μαρίνα μάραινε μάνα και θυγατέρα*``. Στην εορτή της γίνονταν αγιασμοί και ραντισμοί στ'αμπέλια και στα περιβόλια. Σε πολλά μέρη (Σωζόπολη) πήγαιναν οι πιστοί στα ξωκκλήσια αφιερωμένα στη Χάρη της και μετά τη λειτουργία συνήθιζαν να πηγαίνουν έξω στο δένδρο που ήταν δίπλα σε πηγάδι και που το αφιέρωναν στην αγία. Εκεί υπήρχαν τα ``τζάτζαλα`` (πολύχρωμα κουρέλια), άφηναν το δικό τους τζάτζαλο πιστεύοντας ότι έτσι αφήνουν τις αρρώστιες τους. Προπάντων έλεγαν πως έκανε καλό στις θέρμες (ελονοσία). Από το

γεγονός αυτό βγήκε και η παροιμιώδης έκφραση `` ήντασι στο δένδρο της Αγία Μαρίνας`` σαν έβλεπαν κανένα φτωχό να φοράει χιλιομπαλωμένα πολύχρωμα ρούχα.

Από τις παραδόσεις της Θράκης είναι και το παρακάτω απόσπασμα:

`` Κάθε χρόνο η αγία Μαρίνα στη γιορτή της, στις 17 του Αλωνιστή, θα πάγει στ`αμπέλια να διαλέξ` από μια ρώγα από το κάθε τσαμπί και τις μοιράζει στις φιληνάδες της κ`η μεγάλ` της αδελφή, η αγία Παρασκευή, κάθε χρόνο στη γιορτή της, 26 του ίδιου μήνα παγαίν` στην εκκλησία ένα καλάθι σταφύλια``.

Ο προφήτης Ηλίας (20 Ιούλη) θεωρείται έφορος της βροχής και ήταν ο προστάτης της συντεχνίας των μυλωνάδων. Το ότι ο αι-λιάς βρίσκεται πάνω στα ψηλώματα πάντοτε ο Ν. Πολίτης το εξήγησε, γιατί η λατρεία του αγίου στα βουνά είναι κατάλοιπο της αρχαίας θρησκείας και ταυτίζεται με τον νεφεληγερέτη θεό Δία-Ήλιο. Γιαυτό και το άναμα της φωτιάς στις 20 Ιούλη και οι αλεκτοροθυσίες. Ο πετεινός σα σύμβολο του Ήλιου συνδέθηκε πάντοτε και με τον προφήτη Ηλία.

Για τον προφήτη Ηλία υπάρχει η λαϊκή παράδοση ότι ήταν ναυτικός. Επειδή όμως κουράστηκε από τη δύσκολη ζωή της θάλασσας, εγκατέλειψε το καράβι του και πήγε στη ξηρά. Κρατούσε ένα κουπί στο χέρι του και ζητούσε να βρη έναν τόπο όπου οι άνθρωποι δεν θα γνώριζαν τίποτε για τη θάλασσα. Καθώς λοιπόν ο άγιος προχωρούσε μέσα στη ξηρά και ανέβαινε προς την κορυφή του βουνού, συνάντησε ένα οδοιπόρο που όταν τον ρώτησε ``τι είναι αυτό που κρατώ;`` του απάντησε ``ξύλο``. Έτσι ο άγιος αποφάσισε να σταματήσει γιατί διαπίστωσε ότι οι κάτοικοι της περιοχής αγνοούσαν τη θάλασσα.

Η παράδοση αυτή έχει απόλυτη συγγένεια με αυτό διηγείται ο Όμηρος στην Οδύσσεια όταν ο Τειρεσίας, μετά την εκτέλεση των μνηστήρων, συμβούλευσε τον Οδυσσέα να πάρει ένα κουπί και να πορευτεί στο εσωτερικό. Όταν συναντήσει άνθρωπο και του πει ότι αυτό που κρατά είναι φτυάρι να σταθεί και να προσφέρει σπονδή στον Ποσειδώνα για να τον συγχωρέσει.

Οι αγρότες μας πιστεύουν ότι ο Προφήτης είναι ψηλά για να προστατεύει τους ανθρώπους από τη βροχή και τους ανέμους. Όταν βροντά λένε πως ο άγιος τρέχει με την άμαξα στον ουρανό και καταδιώκει τα δαιμόνια, για όπλο έχει τον κεραυνό.

Γνωστή είναι η παροιμία `` ***τ`άι-Λιού το καρύδι, του Σωτήρος το σταφύλι, της Παναγιάς το σύκο***``.

Δύο άγιοι θεραπευτές που εξαιρετικά γιορτάζονταν στη Θράκη ήταν η **αγία Παρασκευή** (26 Ιούλη) και ο **άγιος Παντελεήμων** (27 Ιούλη) που ήταν γιατρός και προστάτης των αναπήρων και στον

οποίο έτρεχαν καθε λογής άρρωστοι. Όπως λέει η παροιμία ``**Κουτσοί στραβοί στον άγιο Παντελεήμονα**``.

Η αγία Παρασκευή γιάτρευε τα μάτια. Την τιμούσαν οι πιστοί με πανηγύρια και κουρμπάνια στις εκκλησίες και στ'αγιάσματά της. Σύμφωνα με παράδοση η αγία Παρασκευή παρακάλεσε το Θεό να δημιουργήσει το αμπέλι. Γιαυτό στην εορτή της ο παπάς διάβαζε τα σταφύλια στην εκκλησία και τα μοίραζε στους πιστούς μαζί με το αντίδωρο.

Επίσης γνωστή είναι η παροιμία ``**που κονεύουν οι στραβοί; - Στην αγία Παρασκευή**``.

Στη Θράκη πιστεύουν για την αγία Παρασκευή:

`` Είναι γριά, αψηλή, φορεί μαύρα ρούχα και μαύρη μαγουλίκα στο κεφάλι της. Την είδανε πολλές φορές.

Η γιαγιά η Μπαλασή είχ'ένα παλιό εικόνισμα της αγίας Παρασκευής, αρρώστησε βαρειά ο αδερφός μου και το πήραμε. Όλη τη μέρα ήτανε κρεμασμένο πανωθιώ τ', το προυνό τόβραμε κατ' στη σκαλόπετρα. Μια, δυο, τρεις φορές έγινε και το πήγαμε στη θέση τ', στη γιαγιά τη Μπαλασή. Νύχτα δεν έμνισκε σε ξένο σπίτι, ήθελε να πάγη στον τόπο τ'.

Η Βγενιώ αν δεν άναφτε την καντήλα στο εικόνισμα της αγίας Παρασκευής που είχε στο εικονοστάσι της δεν είχε ησυχία. Τη νύχτα την φώναζε, Βγενιώ, Βγενιώ. Κ'η Βγενιώ σκώνουνταν και την άναφτε.

Και στις Σμαραγδής το σπίτι, είχαν το εικόνισμα της αγίας Παρασκευής. Κάθε νύχτα η αγία Παρασκευή, μεγάλη η χάρη της, ήθελε να την ανάφτνε ένα κεράκι. Ένα βράδυ ξέχασαν να το ανάφνε και τη νύχτα έκανε μεγάλη βοή, κατέβασε όσα πράγματα ήτανε αψηλά, δεν άφσε τίποτε στα ράφια. Δεν την είδανε, μόνε το κρότος άκσανε. Όταν ανάψανε το κερί, τα πράγματα πήγανε στη θέσ'τους.

Την αγία Παρασκευή ως κ'οι Τούρκοι τη γιορτάζνε``.

Γιατροί ήταν κι οι άγιοι **Ανάργυροι, Κοσμάς και Δαμιανός** (1 Ιουλίου). Επειδή σαν γιατροί θεράπευαν δίχως να παίρνουν αμοιβή γιαυτό και ονομάσθηκαν ``**ανάργυροι**``.

Ο **άι-Γιάννης ο Αποκεφαλιστής** (29 Αυγούστου) γιάτρευε τη θέρμη. Στη μέρα του, νήστευαν και δεν έτρωγαν λάδι, ελιές, μαύρο σύκο, μαύρο σταφύλι, μαντζάνες και όπι φαγώσιμο είναι μαύρο. Επίσης τη μέρα αυτή δεν κόβουνε το κεφάλι του πεπτονιού και του καρπουζιού.

Μια θρακική παράδοση αναφέρει πως όταν αποκεφάλισαν τον άι-Γιάννη, έβαλαν το κεφάλι του πάνω στο πιάτο και το έδειξαν στο

βασιλιά Ηρώδη. Ο βασιλιάς μόλις το είδε μπιμπίκιασε και τον έπιασε θέρμη. Το κεφάλι του αι-Γιάννη απολογήθηκε

`` όποιος με πιστεύει και γιορτάζει τη γιορτή μ', θέρμη να μη τον επιάνη``. Από τότε τον γιορτάζουνε για τη θερμασιά.

Ο **Αϊ-Δημήτρης** (26 Οκτωβρίου). Είναι η πρώτη μεγάλη γιορτή της χειμερινής περιόδου. Την ημέρα αυτή έχει επικρατήσει να ανοίγουν και να δοκιμάζουν τα νέα κρασιά. Οι αγρότες, γεωργοί και κτηνοτρόφοι, του αγίου Δημητρίου ανανεώνουν τις θερινές συμφωνίες ή κάνουν καινούργιες. Το έχουν σε καλό από τούτη τη μέρα του Οκτώβρη να αρχίσουν τη σπορά. Γι' αυτό και αποκαλούν το μήνα *Αιδημητρίτη, Σπартό, Παχνιστή, Χρυσάνθεμο και Σποριά*.

Στη Τσαντώ της Θράκης την παραμονή του αγίου Δημητρίου έκανα την *``Τζαμάλα``*. Κατασκεύαζαν με ξύλα σκελετό καμήλας, που τον σκέπαζαν με πανιά και προβιές για να μοιάζει σαν καμήλα. Την έβαζαν νουρά, ένα μακρύ κοντάρι για λαιμό και το κεφάλι το στολίζανε με κουδούνια και χάντρες. Τέσσερις άνδρες, δύο μπρος και δύο πίσω, έμπαιναν κάτω από την καμήλα και σηκώνανε τη Τζαμάλα. Περπατούσαν αυτοί και φαινότανε σα να περπάταγε η καμήλα. Έκαμαν κι ένα ψεύτικο παιδί, το καθίζανε πάνω στη Τζαμάλα, πότε το βαστούσε ο ένας και πότε ο άλλος. Ένας από τους δύο ανθρώπους έβαζε καμπούρα και κουδούνια στη μέση του. Αυτός ήταν ο νοικοκύρης της Τζαμάλας, ήταν ο Τζαμάλατζης. Άλλοι χωρικοί με παράξενα ρούχα και στεφάνια από κληματόβεργες συνόδευαν την καμήλα κι όλοι μαζί μετά τη δύση του ηλίου γύριζαν τα σπίτια και εύχονταν *``καλή χρονιά, καλό μπερεκέτι και πολύχρονοι``*. Οι νοικοκυρές τους έδιναν σιτάρι, κρασί κ.ά. Πολλές φορές γινόταν και τολμηρές χειρονομίες. Άλλοτε πάλι πήγαιναν την Τζαμάλα κοντά στα παράθυρα κι έκλεβαν γλάστρες απ' τις περιβολίστρες, σταφύλια κι ότι είχανε κρεμασμένο που το έφτανε η Τζαμάλα. Ακολουθούσε πανδαιμόνιο. Ο κόσμος ορμούσε και χτυπούσε τον Τζαμάλατζη στην καμπούρα του, εκείνος αμυνόταν κωμικά, σπάραζε, έκλαιγε, χασκογελούσε και έτρεχε να τους ξεφύγει. Τον κυνηγούσαν αυτόν και την καμήλα του ώσπου έπεφταν λιπόθυμοι. Εκεί θα τον πλησίαζαν θα του έδιναν φαγώσιμα και κρασί για να τον καλοπιιάσουν, αυτός θα έδινε τις ευχές του για καλοχρονιά και η παρέα θα συνέχιζε το γλέντι στο καφενείο του χωριού.

Ο συμβολισμός του εθίμου είναι αυτονόητος με τις περιπέτειες του ανθρώπου μέσα στη ζωή και στο χρόνο. Η κακοπάθεια του ζώου είναι κι αυτή ένας συμβολισμός της ίδιας της ανθρώπινης μοίρας και περιπέτειας.

Ο Γ. Μέγας γράφει σχετικά: ***`` η παράστασις δεν έχει μόνον σκοπόν την αργυρολογίαν ή την θυμηδίαν των θεατών, αλλά κάποιαν βαθυτέραν σημασίαν, είναι φανερόν. Ο χρόνος, κατά τον οποίον αυτή τελείται, και το αγωνιστικόν στοιχείον, που***

παρουσιάζει, μαρτυρούν ότι συμβολίζει την σποράν και την βλάστησιν...`

Των **Ταξιαρχών** (8 Νοέμβρη) στην Αίνο δεν άφηναν ποτέ έξω από το κατώφλι του σπιτιού τα παπούτσια τους, όπως συνήθιζαν πάντα, για να μη τα δει ο Αρχιστράτηγος Μιχαήλ και τους θυμηθεί και τους πάρει τη ζωή...

Στον Σκοπό της Θράκης οι ηλικιωμένοι και των δύο φύλων μαζεύονταν την παραμονή το βράδυ σε ιερό χώρο έξω από την πόλη όπου ο καθένας έφερνε ένα πετεινό που θα τον έσφαζε κάποιος γέρος. Στον Μιχαήλ, στον οποίο απέδιδαν και θεραπευτικές ιδιότητες, αφιέρωναν διάφορα αναθήματα. Στη Βιθυνία υπήρχε η συνήθεια όταν αρρώσταινε το παιδί, οι γονείς του το ``σκλάβωναν`` στον Ταξιάρχη. Το ζύγιζαν κι όσες οκάδες ήταν το παιδί, τόση ποσότητα λαδιού ή κεριού έταζαν στον Άγιο.

Τον **άγιο Μηνά** (11 Νοέμβρη) τον τιμούσαν οι ξωμάχοι γιατί όπως πίστευαν, φανέρωνε τα κλοπιμαία και φύλαγε τα πρόβατα για να μη τα φαν οι λύκοι. Την ημέρα εκείνη οι γυναίκες των τσομπάνων προσέχουν να μην ανοίξει το ψαλίδι του σπιτιού, για να είναι κλειστά τα στόματα των λύκων και τα στόματα των κακών ανθρώπων. Με τον άγιο Μηνά έσφιγγε το κρύο και ο χειμώνας μηνά ότι έρχεται.

Ο **άγιος Στυλιανός** (26 Νοέμβρη) για να στυλώση και ζήση το παιδί. Όποιας μητέρας πέθνισκε ένα-δυό παιδιά μικρά, για να ζήση το παιδί που γενιούντανε το έβγαζαν Ζήση, Στυλιανό, Στυλιανή, στύλωνε και ζούσε.

Του **αγίου Ανδρέα** (30 Νοεμβρίου) ο λαός μας πιστεύει πως το κρύο αντρεύει (δυναμώνει) και ότι ο άγιος αντρεύει τα σπαρτά. Οι γεωργοί για να ενισχύσουν αυτή τη δύναμή του βράζουν για το καλό, όπως και στα Εισόδια της Παναγίας ή και της Αγίας Βαρβάρας, τα ``**πολυσπόρια**`` (όμοιο με την πανσπερμία των αρχαίων). Γνωστές παροιμίες για τη μέρα αυτή : ``**Τ` άι-Αντριώς η μέρα αντρειεύεται**`` και ``**Τ` άι-Αντρέα αντρειεύει το κρύο**``.

Ο Δεκέμβριος ανοίγει με τα ``**Νικολοβάρβαρα**``.

Η **αγία Βαρβάρα** (4 Δεκέμβρη) ήταν προστάτισσα των παιδιών και τα φύλαγε από τη βλογιά. Τη γιόρταζαν οι γυναίκες και το περισσότερο οι μητέρες που είχανε μικρά παιδιά για την ``ευλογιμένη``. Κάθε χρόνο στη γιορτή της έκαμναν **βαρβάρα** (Στάρι, βρασμένο καλά, έβαζαν μέσα ζάχαρη, μυρωδικά, αμύγδαλα, σταφίδες, είδος ασουρέ) και μοίραζαν στα συγγενικά σπίατα και στη γειτονιά. Ο λαός πίστευε πως αν η βαρβάρα γίνει άσπρη θα χιονίσει.

Γνωστές παροιμίες για τη μέρα αυτή: `` άγια βαρβάρα μίλησε κι ο Σάββας απεκρίθη``, `` Μπρος πίσω τα Νικολοβάρβαρα πέφτουν χιόνια τάρταρα``, `` Τα Νικολοβάρβαρα κοντά στον σταύλο`` (για να ζεσταίνεσαι), `` Κρατεί της αγίας Βαρβάρας τα κλειδιά`` (δεν κάνει τίποτε).

Ο **άι-Νικόλας** (6 Δεκέμβρη) ήταν ο προστάτης των θαλασσινών. Σαν τον αρχαίο Ποσειδώνα είναι ο κυρίαρχος των ανέμων και της τρικυμίας. Γιαυτό οι θαλασσινοί του κάνουν τόσες λιτανείες, παρακλήσεις και αφιερώματα. Οι αγιογράφοι τον παριστάνουν πολλές φορές σαν καραβοκύρη με ρούχα βρεμένα στην αλμύρα και με γένεια που στάζουν θάλασσα.

Μια θρακική παράδοση λέει ότι κάποτε οι άγιοι αισθάνθηκαν πικραμένοι γιατί οι πιστοί άναβαν πιο πολλά κεριά και έκαναν περισσότερα τάματα στον άγιο Νικόλαο. Μόνο ο άγιος Κασσιανός όμως τόλμησε να παραπονεθεί στο Θεό. Ο Παντοδύναμος έστειλε αγγέλους να φέρουν τον άγιο Νικόλαο. Άργησαν όμως να γυρίσουν γιατί ο άγιος πάλευε με τη θάλασσα του Μαρμαρά για να σώσει ναυαγούς. Έτσι παρουσιάστηκε στον Θεό βρεμένος και ταλαιπωρημένος. Μόλις ο Θεός τον αντίκρουσε είπε `` Να γιατί Κασσιανέ τον γιορτάζουν περισσότερο και τον πάνε πολλά τάματα. Για τιμωρία σου που μόνο συ τόλμησες νάρθεις εμπρός μου και να κάνεις παράπονα θα γιορτάζεις κάθε τέσσερα χρόνια στις 29 Φεβρουαρίου``.

Ο **άγιος Σπυρίδωνας** (12 Δεκέμβρη) για τα φτιά (αυτιά). Στη Σηλυβριά ήτανε εκκλησιά βυζαντινή του αγίου Σπυρίδωνα. Πάνω από την πόρτα της εκκλησίας το μάρμαρο έβγαζε, έλεγαν, λίγο λάδι. Όποιος πονούσε το φτι τ` έπερνε λίγο με το βαμβάκι, τόβαζε στο φτι και περνούσε ο πόνος. Ο λαός πιστεύει πως απ`του αγίου Σπυρίδωνα η μέρα μεγαλώνει σπυρί σπυρί.

Τις μέρες αυτές που το κρύο όλο δυνάμωνα και το χιόνι έπεφτε πυκνό αποκλείοντας τα χωριά, οι Θρακιώτες έλεγαν :

***Άγια Βαρβάρα βαρβαρώνει
Άγιος Σάββας σαβανώνει
Άι-Νικόλας παραχώνει
Κι Άι-Σπυρίδωνας γλυτώνει.***

Ο **άγιος Μόδεστος** (18 Δεκέμβρη) προστάτευε τα οικιακά ζώα. Γιαυτό στην εορτή του οι χωρικοί κάνουν ``άρτο για τα χαϊβάνια``. Επίσης κάνουν κόλλυβα και αγιασμό που τον ρίχνουν στα πρόβατα.

Του **αγίου Αθανασίου** (18 Ιανουαρίου) ήταν αγροτική εορτή των κτηνοτρόφων. Συνήθιζαν στην εκκλησία να κάνουν θυσία ζώου που γινόταν για την υγεία και την προκοπή όλης της κοινότητας. Η κάθε οικογένεια όμως έσφαζε και ένα πετεινό για το καλό των μελών της. Στη Θράκη ο άγιος Αθανάσιος είναι ο προστάτης των τσομπάνηδων και στη γιορτή του κάνουν *κουρμπάνι* (θυσία ζώου). Ολοι την ημέρα αυτή το είχαν σε κακό να αρχίσουν δουλειά και οι γυναίκες ούτε ζυμώνουν ούτε πλένουν. Λένε *είναι της Άσπρης*.

Μια θρακική παράδοση που αναφέρεται στους βοσκούς λέει:

``Ο Χριστός μίαν ημέρα ενώ περπατούσε στην εξοχή συνάντησε έναν γελαδάρη που ξεκουραζόταν με τα ζώα του κάτω από ένα δένδρο. Τον πλησίασε και τον ρώτησε που βρισκόταν κάποιο χωριό που ήθελε να πάει. Ο άξεστος χωρικός του έδειξε με το πόδι του, χωρίς να του δώσει ιδιαίτερη σημασία. Ο Χριστός για να τον συνετίσει σκόρπισε τις αγελάδες του. Από τότε ο γελαδάρης τρέχει για να τις μαζέψει.

Συνεχίζοντας το δρόμο του ο Χριστός συνάντησε έναν κατσικάρη (γιδοβοσκό) αλλά και αυτός τον περιφρόνησε όπως ο γελαδάρης και ο Χριστός άφησε τα κατσίκια να σκορπίσουν. Από τότε ως σήμερα αυτοί οι δυό παιδεύονται με τα ζωντανά τους.

Τέλος συνάντησε έναν τσομπάνο που φύλαγε τα πρόβατά του παίζοντας φλογέρα. Μόλις πλησίασε ο Χριστός ο βοσκός τον καλοδέχτηκε, γιαυτό και ο Χριστός βλόγησε τα πρόβατα όπου και αν πάνε όλο κοντά να μαζεύονται. Έτσι γίνεται μέχρι σήμερα.``

Οι τρεις πρώτες μέρες του Φλεβάρη γιορτάζονται με ιδιαίτερη επισημότητα και ίναι αφιερωμένες αντίστοιχα στον **άγιο Τρύφωνα** (1 Φλεβάρη), την **Υπαπαντή** (2 Φλεβάρη) και τον **άγιο Συμεών** (3 Φλεβάρη). Ο λαός μας τις αποκαλεί **τα Συμόγιορτα**, παρετυμολογώντας από το όνομα του αγίου Συμεών-Συμιού αντί του σωστού που θα ήταν *Σημόγιορτα* από το *σημειώνω*, κάνω σημάδι. Αυτές τις τρεις μέρες οι έγκυες γυναίκες δεν πρέπει να εργάζονται γιατί αλλιώς, κατά κοινή πρόληψη, θα γεννήσουν παιδί *``σημειωμένο``*. Τόσο η έγκυος όσο και ο άντρας της αν χρειαστεί να δουλέψουν πρέπει να το κάνουν κρυφά για να μη τους δει κανείς και το μελετήσει. Τότε το παιδί θα γεννηθεί σημειωμένο. Αν τύχει όμως και δουλέψουν και παρουσιαστεί κάποιος μπροστά τους τότε πιάνουν κάποιο μέρος του σώματος που να το σκεπάζει το ρούχο και λένε *``εδώ να βγεις``* ώστε το σημάδι του αγίου Συμεών να βγει εκεί και να καλύπτεται από το ρούχο. Επίσης πολλοί κτηνοτρόφοι της Θράκης όταν τα ζώα τους εγκυμονούν δεν δουλεύουν φανερά τη μέρα αυτή για να μη γεννηθούν *``σακάτικα τα ζά``* (αφήγηση αειμνήστου Αινίτισας Δ. Ζαχαρίου-Πολίτη).

Στη Θράκη λένε:

Ο Τρύφος τρίβ` τα κόκαλα

Η Παναγιά τα πλάθ`

Και ο Συμειός τα δείχν`.

Ο **άγιος Τρύφωνας** (1 Φλεβάρη) είναι προστάτης των κηπουρών και αμπελουργών. Γιαυτό σε πολλές εικόνες φαίνεται να κρατάει κλαδευτήρι. Στη μνήμη του κάνουν αρτοκλασία. Οι βορειοθράκες την ημέρα αυτή έκοβαν αμπελόβεργες και τις έριχναν στις τέσσερις μεριές του αμπελιού και μια βέργα μικρή την έβαζαν στο εικονοστάσι ``για το καλό``.

Η λαϊκή θρακική παράδοση αναφέρει για το πως ο Τρύφωνας πίστεψε στον Χριστό:

Κάποτε η αδερφή του Τρύφωνα συνάντησε τυχαία στον δρόμο την Παναγιά που είχε στην αγκαλιά της τον Χριστό, μωρό σαράντα ημερών. Αφού τη χαιρέτισε, η Παναγιά της είπε :

-Πρόσεχε ο αδερφός σου, που κλαδεύει το αμπέλι θα κόψει τη μύτη του. Πήγαινε γρήγορα κάψε δέρμα από το παπούτσι σου και τη στάχτη να τη βάλεις στην πληγή για να θεραπευτεί.

Τρέχει η αδερφή του Τρύφωνα στο αμπέλι τους και λέει στον αδερφό της που κλάδευε:

-Η Μαρία μου είπε πως θα κόψεις τη μύτη σου και τρόμαξα!

-Εγώ ξέρω καλά την τέχνη, δες πως κλαδεύω!

Και ξαφνικά κόβει τη μύτη του. Αμέσως η αδερφή του ετοίμασε το γιατροσόφι που της είπε η Παναγιά και η μύτη του θεραπεύτηκε. Τότε τα δύο αδέρφια έγιναν χριστιανοί. (αφήγηση αιμνήστου Αινίτη Ηλία Γιορδαμλή).

Η **Υπαπαντή** (2 Φλεβάρη) εορτάζεται σε ανάμνηση της συνάντησης του Συμεών με τον Ιησού. Η λαϊκή ονομασία είναι **Αποπαντή**.

Τον **άγιο Χαράλαμπο** (10 Φεβρουαρίου) τον τιμούν οι αγρότες για την προστασία των ζώων τους. Ο Άγιος προστατεύει επίσης τους ανθρώπους από την πανώλη. Στα παλιά τα χρόνια που παρουσιάζονταν συχνά επιδημίες της φοβερής αυτής αρρώστιας, οι άνθρωποι προσέφεραν διάφορα αφιέρωματα στον Άγιο. Το πιο σπουδαίο και αποτελεσματικό αφιέρωμα ήταν το **μονομερίτικο πανί**. Το πανί αυτό γινόταν ως εξής: *μαζεύονταν οι γυναίκες και σε μια νύχτα έγνεφαν, ύφαιναν και έραβαν ένα πουκάμισο για τον άγιο Χαράλαμπο. Αυτό το πουκάμισο πίστευαν ότι είχε εξαιρετική δύναμη. Ήταν το αποτελεσματικότερο μέσο αποτροπής της αρρώστιας.*

Στο μοναστήρι της **Κορνοφωλιάς** Σουφλίου φυλάσσεται το πόδι του Αγίου. Αν πέσει αρρώστια στα ζώα της περιοχής, μεταφέρουν το λείψανο του Αγίου και κάνουν λιτανεία για να θεραπευτούν.

Παραμύθι της **Αίνου** δίνει την ακόλουθη συμβουλή σε μητέρα :
**Να βρει γυναίκα να μην έχ` αχ! (να είναι δηλαδή ευτυχισμένη)
και να ννή χαρίσ` αυτή η γ`ναίκα ένα π`καμισο και να το ράψ`
ύστια αυτή, να το φορέσ` το μωρό τς σαράντα μέρις να ννή
ζήσ`...**

Ο **άγιος Βλάσιος** (11 Φεβρουαρίου) προστατεύει τα κατοικίδια ζώα από τα τσακάλια, τους λύκους και τα άλλα αγρίμια του λόγγου. Οι χωρικοί τον τιμούν και δεν δουλεύουν την ημέρα της μνήμης του. Έθιμο της ημέρας αυτής είναι να φάνε όλοι μαζί κομμένο σιτάρι, μαγειρεμένο με βούτυρο και μέλι και κρέας από το ζώο που έχουν θυσιάσει.

Ο **αϊ-Γιώργης** (23 Απριλίου ή Δευτέρα του Πάσχα) ο επωνομαζόμενος και **δρακοκτόνος** είναι από τους πιο δημοφιλείς αγίους με τις περισσότερες εκκλησίες και τα πιο πολλά αγιάσματα. Αληθινός ιππότης πάνω στο άσπρο άλογο με το κοντάρι του σκοτώνει το δράκοντα και λευτερώνει τη βασιλοπούλα, θύμα του δράκου, και μαζί γλυτώνει και το δέσιμο του νερού που το κακό θεριό δεν τ`άφηνε να τρέξει για να ξεδιψάσει ο τόπος και οι κάτοικοι! Απήχηση του μύθου αυτού βρίσκουμε παντού στις παραδόσεις του λαού μας. Οι διηγήσεις για τα κατορθώματα και τα θαύματά του διαδόθηκαν τον 5^ο και 6^ο αι. στον ελληνικό κόσμο, ο οποίος τις μεταλαμπάδευσε στους λαούς της ανατολικής και δυτικής Ευρώπης. Ένα λαϊκό τραγούδι αναφέρεται στην ιστορία αυτή:

**Τ` Αϊ-Γιωργιού τη βραδινή, τ` Αϊ-Γιωργιού το βράδυ
Ένα θεριό κατήντησε μέσα σ`ένα πηγάδι.
Ανθρώποι το ταΐζανε κάθε πρωί και βράδυ
Μια μέρα δεν του δώσανε φαΐ για να δειπνήσει
Σταλιά νερό δεν έδωσε τον κόσμο να δροσίσει.
Ας ρίξουμε τον μπολωτή να δούμ` σε ποιόν θα πέσει
Κι ο μπολωτής έπεσε σε μια βασιλοπούλα
Όπου την είχε η μάνα της μικρή αγαδοπούλα.
Σηκώνετ` όλος ο λαός και πάει στο βασιλέα
Για δίνεις το κορίτσι σου, για παίρνουμε και σένα
Πάρτε το κοριτσάκι μου κι αλλάξτε το σα νύφη
Και πάντε το εις το θεριό φαΐ για να δειπνήσει.
Πήραν το κοριτσάκι του τ`αλλάξανε σα νύφη
Το πήγανε εις το θεριό φαΐ για να δειπνήσει**

Το τραγούδι τελειώνει με το κατορθώμα του αγίου που σκότωσε τον δράκο και γλύτωσε τη βασιλοπούλα. Όταν εκείνη ρώτησε τι επιθυμούσε ο άγιος για αμοιβή εκείνος ζήτησε:

**Να πεις του πατέρα σου να κάνει μίαν εκκλησιά
Και μες`στην εκκλησιά να κάν`προσκυνητάρι
Να ζουγραφίσ`τον αϊ-Γιώργη με το χρυσό κοντάρι ...**

Η γιορτή του αϊ-Γιώργη θεωρείται η αρχή της άνοιξης όταν ο τόπος λουλουδίζει και η χαρά βασιλεύει στους ανθρώπους. Την ημέρα αυτή όλοι πηγαίνουν στην εξοχή όπως γίνεται και την Πρωτομαγιά. Επίσης το θεωρούν καλό να βρέξει αυτή τη μέρα.

Όλες οι καλοκαιρινές γεωργικές και κτηνοτροφικές συμφωνίες γίνονταν με διωρία την εορτή του αγίου Γεωργίου. Στις στάνες τη μέρα αυτή μετρούσαν τα πρόβατα για να δουν πόσα τους είχαν μείνει από το χειμώνα. Ακόμα τη μέρα αυτή καλούσαν τους συγγενείς και φίλους για να τους φιλέψουν τον άι-γιωργίτη (=αρνί στη σούβλα), γιαούρτι, τυριά και γαλατόπιτες. Το μεσημέρι περνούσε και ο παπάς για να ευλογήσει το φαγητό. Για τον παπά φύλαγαν την πλάτη του αρνιού. Επίσης όλη την ημέρα οι βοσκοί μοίραζαν το γάλα χωρίς αμοιβή.

Στη Θράκη, όταν έκαναν κουρμπάνι για τον άγιο Γεώργιο δεν έσφαζαν ποτέ κασίκι γιατί σύμφωνα με τον θρύλο όταν οι Εβραίοι κυνηγούσαν τον Χριστό, τα πρόβατα τον έκρυψαν ενώ τα κασίκια μόλις τον είδαν σκόρπισαν. Έτσι οι Εβραίοι τον είδαν και τον έπιασαν και τον σταύρωσαν. Από τότε τα κασίκια θεωρούνται καταραμένα.

Στη Θράκη επίσης υπήρχε το έθιμο να ``πουλούν`` οι πιστοί στον άγιο τα παιδιά τους και να τα κάνουν ``σκλαβάκια``. Έτσι τα σκλάβωναν τα παιδιά στην Παναγία και στον Αϊ-Δημήτρη. Τα ξεσκλάβωναν όταν μεγάλωναν και ήθελαν να παντρευτούν. Το αντίτιμο του ξεσκλαβώματος ήταν προσφορά χρήματος ή λαδιού στην εκκλησία.

Ακόμα στη Θράκη του αγίου Γεωργίου ύστερα από το μεσημεριανό φαγητό πρόσεχαν να μην αποκοιμηθούν. Όπως έλεγαν πολούσαν τον ύπνο που είχαν αγοράσει το μεσημέρι της Κυριακής του Πάσχα. Επίσης τη μέρα αυτή πήγαιναν οι γυναίκες και ζυγίζονταν στους φούρνους ή τους μύλους, για να δουν αν πάχυναν ή αδυνάτισαν από τη περασμένη χρονιά.

Ο αϊ-Γιώργης ήταν ακόμα και προστάτης των θαλασσινών. Τον γιόρταζαν στα παράλια της Προποντίδας και της Μαύρης θάλασσας - **ο άγιος Γεώργιος ο Αράπης της Ηράκλειας**. Εδώ καβάλα στο άλογό του, σα σύμβολο του Βοριά και της καταιγίδας, ήταν ο ίδιος ο Θρακιάς έτσι καθώς χυμούσε ανάερα και ψηλά, άγριος και μανιασμένος. Γι αυτό και οι ναυτικοί σ`εκείνα τα μέρη, για να ησυχάσει η θάλασσα, έριχναν από το καράβι τους λάδι, που έβγαине εκεί κοντά στην Ηράκλεια μπροστά στο αγίασμά του που ήταν στην ακρογιαλιά. Η εικόνα του αγίου εκεί είναι ανάγλυφη σε μαύρη πέτρα.

Σήμερα βρίσκεται στην εκκλησία του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά στη Θεσσαλονίκη. Υπάρχει ο θρύλος ότι οι Τούρκοι έκαψαν τον Γεώργιο επειδή δεν ήθελε να τουρκέψει. Ο Θεός όμως τον σήκωσε και τον πήγε μέσα στο βουνό, όπου αγίασε και στη συνέχεια έκανε θαύματα. Μετά του είπε να πάει όπου θέλει και εκείνος διάλεξε την Ηράκλεια.

Αλλά ο αϊ-Γιώργης είναι και προστάτης του αθλητισμού, σαν αθλοφόρος που ήταν ο ίδιος. Η γιορτή του δεν μπορούσε να μη τελειώνει με αγώνες, όπως η ιπποδρομία και η πάλη. Τα περίφημα **γκουρέσια** γινόταν τότε με όλη τη λαμπρότητα. Οι επίτροποι των εκκλησιών, όπως και τα εσνάφια, όριζαν βραβεία, συνήθως αρνιά ή τσεβρέδες. Έτσι γινόταν στην Αίνο, στις Καστανιές και σε πολλά χωριά της Θράκης. Στην Αίνο ο νικητής μετά πήγαινε στην εκκλησία, ασπαζόταν την εικόνα του αγίου και σαν έπαθλο του έδιναν ένα αρνί.

Ένας άλλος θρύλος που αναφέρεται στον Άγιο είναι αυτός **``το σφουγγάτο του αϊ-Γιώργη``**:

Κάποτε έξω από την εκκλησία του έπαιζαν παιδιά και ένα από αυτά είπε:

αϊ-Γιώργη μου, κάνε να κερδίσω και θα φέρω ένα σφουγγάτο. Πράγματι το παιδί κέρδισε και πήγε το σφουγγάτο (γλυκό) στην εικόνα του αγίου. Την άλλη μέρα τρεις ναυτικοί μπήκαν στην εκκλησία για να προσκυνήσουν και ο ένας έφαγε το σφουγγάτο! Ξεκίνησαν να φύγουν, αλλά η πόρτα δεν άνοιξε. Ο καντηναλάφτης τότε τους είπε: κάτι θα κάνατε και δεν ανοίγει η πόρτα!

Τότε εκείνος που έφαγε το σφουγγάτο κόλλησε ένα φλουρί στο μέτωπο του αγίου και η πόρτα άνοιξε! Βγαίνοντας ο ναυτικός ψιθύρισε : αϊ-Γιώργη μου, ακριβά πουλείς το σφουγγάτο!

Με το έμπα του Μάη ο αγροτικός κόσμος έμπαινε σε μια επικίνδυνη χρονική περίοδο αφού δεν ήταν λίγες οι απότομες αλλαγές του καιρού που έφερναν καταστροφές στα σπαρτά και τα αμπέλια. Για τους γεωργούς το χαλάζι είναι θεομηνία και γι αυτό καταφεύγουν στους αγίους και τη μαγεία για να προστατευτούν. Από τα πανάρχαια χρόνια υπάρχει η δοξασία ότι με το χαλάζι ο Θεός εκδηλώνει την οργή του για κάποιο παράπτωμα των ανθρώπων. Τη δοξασία αυτή πίστευαν και οι Βυζαντινοί.

Της **αγίας Μαύρας** (3 Μαΐου) οι χωρικοί επηρεασμένοι από το όνομα της αγίας φυλάγονται και για να τη γαληνέψουν έπρεπε να την ευλαβηθούν!

Ο **Αϊ-Γιάννης ο Θεολόγος** (8 Μαΐου). Ο κόσμος τον έλεγε και *Χαλαζιά*, γιατί έστελνε κι αυτός χαλάζι και κατέστρεφε τα σπαρτά. Οι γεωργοί τηρούσαν την αργία κι όπου υπήρχε εκκλησία στη χάρη του πανηγύριζαν με τη γνωστή θυσία του ζώου.

Ο **Άγιος Χριστόφορος** (9 Μαΐου) προστατεύει τη βλάστηση από το χαλάζι. Γι αυτό και τον τιμούν εξαιρετικά στη Θράκη, Μακεδονία και Ήπειρο. Ο απλός κόσμος πιστεύει ότι κρατά το χαλάζι στα μανίκια του. Υπάρχει η λαϊκή παράδοση, ότι όταν ακόμα δεν είχε καθιερωθεί η αργία την ημέρα της μνήμης του ο άγιος Χριστόφορος ζήτησε να παραπονεθεί γιαυτό στον Θεό. Τότε ο φύλακας άγγελος της πύλης τον συμβούλεψε να χτυπήσει με χαλάζι όσους δεν τον τιμούν με αργία. Έτσι και έγινε. Από τότε όλοι οι αγρότες τον τιμούν. Από το συναξάρι του αγίου μαθαίνουμε γιατί ο άγιος Χριστόφορος καθιερώθηκε προστάτης της βλάστησης από το χαλάζι. Αναφέρεται ότι όταν τον οδηγούσαν στο μαρτύριο ο άγιος προσευχήθηκε στον Θεό :

Κύριε, δός χάριν τῷ σώματί μου, ἵνα πᾶς ὁ ἔχων βραχύ τι λείψανόν μου φανερώς δύναται δι' αὐτοῦ ἀπελαύνειν τοὺς δαίμονας. Ἀλλά καί ἐπειδή πολλοί ζητοῦσί με εἰς πόλιν ἔχειν ἢ χώραν ἢ αγρόν ἢ ἐν οἴωδῆποτε τόπῳ μη ἐπέλθῃ αὐτοῖς ἐκεῖ, Δέσποτα, χάλαζα, μηδέ θυμός, μηδέ ἀφορία ἀμπέλου, ἀλλ' εἰ καί ποτέ ἡδικοῦντο, ἀπελθόντος μου ἐκεῖσε, φύλαξον τοὺς τόπους αὐτῶν, ὅπως οὗτοι ἀφθόνως λαμβάνουσι τὰς αἰτήσεις αὐτῶν... Καί ἦλθεν αὐτῷ φωνή ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· κατά τό αἴτημά σου ἔσται σοι, καί οὐ μή λυπήσω σε ἕως τοῦ αἰῶνος· καί ἐν τούτῳ θαυμασθήσει...

Στις 24 Ιουνίου εορτάζεται η γέννηση του **αγίου Ιωάννου του Προδρόμου**. Σε κάποια μέρη τον έλεγαν και *Κολυμπητή* γιατί τότε άρχιζαν τα μπάνια στη θάλασσα. Το βράδυ της παραμονής της γιορτής πηδούν φωτιές- *μπουμπούνες* τις λένε στη Θράκη. Αφού πηδούσαν τη φωτιά τρεις φορές κρατώντας μια πέτρα, έριχναν την πέτρα πίσω τους για να φύγει ο *κακόχρονος*. Σε πολλά μέρη φύλαγαν τη στάχτη γιατί τη θεωρούσαν φάρμακο για το φόβο. Το άναμμα και το πήδημα της φωτιάς είναι κατάλοιπο της πανάρχαιας ηλιακής μαγείας κι ανακρατήθηκε στις γιορτές της φωτιάς σ' όλον τον κόσμο. Συνήθως οι γιορτές αυτές πέφτουν γύρω στα ηλιοστάσια και τις ισημερίες. Παρόμοιο έθιμο υπάρχει στη Γερμανία και την Ελβετία.

Τον άγιο Ιωάννη τον λένε και **Ριζικάρη και Κλήδονα**. Πιστεύουνε πως ο άγιος φανερώνει το ριζικό και φέρνει τύχη. Η λέξη είναι ίδια με την αρχαία *κλήδονα* δηλ. η φωνή που τυχόν άκουγε ξαφνικά

κάποιος και από εκείνο το διοσημείο φανταζόταν πως οι θεοί του έστελναν κάποιο μήνυμα-μάντεμα που προσπαθούσε να το εξηγήσει.

Έτσι ο σημερινός Κλήδονας είναι καθαρά κληρομαντεία. Την παραμονή της εορτής του μαζεύονταν οι κοπέλες και έβαζαν τον Κλήδονα. Με τη δύση του ηλίου έστελναν δύο κορίτσια (το ένα ήταν πρωτοπαίδι και το άλλο αποπαίδι δηλ. τελευταίο παιδί) που ζούσαν οι γονείς τους, να φέρουν το *αμίλητο νερό* (να μη μιλήσουν σε κανένα στο δρόμο) από τρεις βρύσες μέσα σε μπακιράκι. Εκεί έριχναν τα σημάδια : δαχτυλίδια, καρφίτσες, φουρκέτες κ.ά. Σκέπαζαν τον κλήδονα με κόκκινο πανί και τον άφηναν στον κήπο για να τον δουν τα άστρα. Όταν τον κλείδωναν τραγουδούσαν :

***Κλειδώσαμε τον κλήδονα με τ`αϊ-Γιαννιού τη χάρη
Και ποιά `ναι καλορίζικη θα πάρει παλικάρι.***

Την άλλη μέρα μαζεύονταν πάλι οι κοπέλες. Το κορίτσι που θα τραβούσε τα σημάδια είχε σκεπασμένο το πρόσωπο με κόκκινο μαντήλι. Ενώ έπιανε το πρώτο σημάδι, τραγουδούσε το δίστιχο:

***Ανοίξατε τον κλήδονα και στρώστε τα βελούδα
Για να περάσει ο βασιλιάς και η βασιλοπούλα***

Όποιας έβγαινε πρώτο το σημάδι ήταν η τυχερή. Συνέχιζαν τα τραβήγματα μέχρι να τελειώσουν όλα τα σημάδια. Κάθε φορά έλεγαν κι ένα στοιχάκι.

Βιβλιογραφία:

*Ελπινίκη Σταμούλη- Σαραντή , ΘΡΑΚΙΚΑ - ΤΟΜΟΣ ΕΝΑΤΟΣ
Κώστας Θρακιώτης, ΛΑΪΚΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΛΑΤΡΕΙΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ
Καλ. Παπαθανάση-Μουσιοπούλου, ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ τόμος Α`*